

Deltacommissaris

> Retouradres Postbus 90653 2509 LR Den Haag

OIM

Overleg infrastructuur en milieu
Voorzitter mevrouw I.R. Adema
Koiningskade 4
2596 AA Den Haag

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris
Nieuwe Uitleg 1
Den Haag
Postbus 90653
2509 LR Den Haag

Contactpersoon
Jolinda van der Endt
T 070-4567873

Ons kenmerk
DC-2013-118

Datum 30 mei 2013
Betreft Reactie op adviezen OIM

Geachte mevrouw Adema,

Hartelijk dank voor het advies van het Overleg Infrastructuur en Milieu (OIM) van 10 april jl. over het voorstel voor de Deltabeslissingen, de concept kansrijke strategieën en Adaptief Deltamanagement en het aanvullend advies van 23 mei jl. over het concept DP2014. Beide adviezen zijn besproken en door u toegelicht in de Stuurgroep Deltaprogramma van 17 april en 29 mei 2013. De inbreng van maatschappelijke organisaties in de ontwikkeling en het besluitvormingsproces van het Deltaprogramma heeft een belangrijke toegevoegde waarde. Hierbij ontvangt u mijn reactie op uw adviezen, mede namens de partners in het Deltaprogramma.

Waterveiligheid

U ondersteunt de nieuwe waterveiligheidsnormen op basis van de risicobenadering. Daarbij pleit u met nadruk voor een integrale benadering en meekoppelkansen bij de waterveiligheids- en zoetwateropgaven en het mee nemen van andere belangen zoals natuur en ruimtelijke kwaliteit bij de realisatie van de doelen voor het Deltaprogramma.

Met de nieuwe benadering nemen op termijn het aantal jaarlijks te verwachten dodelijke slachtoffers én de economische schade door overstromingen af. Iedere Nederlander die binnen de dijken woont, kan op een basisveiligheid rekenen. In de gebieden waar het veiligheidsniveau omhoog moet, zal veel geïnvesteerd moeten worden de komende jaren. Dat leidt in het rivierengebied tot de grootste opgave. In de gebieden waar de huidige veiligheid al op orde is, zal het de komende tijd vooral gaan om het goed beheren en onderhouden van de dijken. De huidige en de nieuwe benadering van waterveiligheid zijn zeer verschillend. Getalsmatig kunnen en moeten ze niet met elkaar vergeleken worden. In de huidige benadering wordt alleen gekeken naar het overschrijden van de keringen bij een bepaalde waterstand. In de nieuwe benadering wordt gekeken naar de kans op overstromen en naar de gevolgen van een overstroming. Ook de toepassing van meerlaagsveiligheid is nieuw. Conclusie is wel: we zijn een veilige delta, we blijven dat en op de plekken waar dat nodig is wordt het veiliger.

Binnen het Deltaprogramma wordt actief gezocht naar doelmatige integrale oplossingen bij de realisatie van de doelstellingen, samen met de partners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties en worden kansrijke strategieën getoetst op neveneffecten en kansen, waaronder ruimtelijke kwaliteit. Bekostiging van ambities op het gebied van bijvoorbeeld natuur, economie, milieu en ruimtelijke kwaliteit kan plaatsvinden vanuit andere begrotingen, desgewenst via het experimenteerartikel binnen het Deltafonds. Dit maakt vervolgens een integrale bekostiging van de integrale aanpak mogelijk. Ook maatschappelijke organisaties kunnen financieel bijdragen aan door hen gewenste maatregelen. Een voorbeeld hiervan is Natuurmonumenten die hebben mee betaald aan de versterking van de Oesterdam, samen met het Rijk en de provincie Zeeland. Andere voorbeelden van meekoppelen zijn onder andere de Prins Hendrik Dijk en het Sophia Strand.

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris

Datum
30 mei 2013

Ons kenmerk
DC-2013-118

Zandig systeem

U ondersteunt de voorgestelde redeneerlijn in DP2014, mits belangrijke maatschappelijke functies, waaronder de drinkwatervoorziening, zijn vastgelegd. Daarnaast adviseert u om het werken met natuurlijke processen een vast onderdeel te laten zijn van de keuze voor zandige oplossingen van de basiskustlijn.

In de Nationale Visie Kust worden de bedoelde maatschappelijke functies (drinkwater, veiligheid, natuur, economie en ruimtelijke kwaliteit) benoemd: ze zijn onderdeel van de afwegingen. Werken met natuurlijke processen is een belangrijk uitgangspunt: "Zacht waar het kan, hard waar het moet".

Ruimtelijke Adaptatie

U ondersteunt de redeneerlijn in het DP2014, mits de Watertoets aan de voorkant van het ruimtelijke planproces wordt opgenomen.

In het DP2014 is opgenomen dat een afwegingskader wordt uitgewerkt waarmee de gevolgen van ruimtelijke investeringen voor het overstromingsrisico goed meegewogen kunnen worden. De Watertoets zorgt ervoor dat het afwegingskader daadwerkelijk wordt ingezet bij een ruimtelijke ontwikkeling. De Watertoets zelf verandert daarmee overigens niet, maar de positie ervan wordt inhoudelijk versterkt. Hierbij is ook het moment van inzetten van de Watertoets en het verankeren daarvan, van belang.

Zoetwater

In uw advies van 10 april jl. geeft u een aantal essentiële punten aan:

- hoofdwatersysteem is een publieke taak en heeft centrale sturing nodig vanuit;
- het rijk, naast de eigen verantwoordelijkheid van de gebruiksfuncties;
- basisvoorzieningsniveau is ten onrechte beperkt tot cruciale functies;
- zoetwatersysteem vereist aanpassingen;
- economische kant wbt innovatie en duurzaamheid is onderbelicht;
- de relatie met beheer van grondwatervoorraden (bij droogte) wordt gemist.

U verwacht vanuit de Rijksoverheid een duidelijke regierol in verband met de grote maatschappelijke en economische belangen en benadrukt het belang van internationale afspraken in relatie tot de beschikbaarheid van zoetwater.

U ondersteunt wel het werken met pilots, waarbij u adviseert de stakeholders hierbij te betrekken, en ecologie en economische aspecten mee te nemen en in te zetten op meekoppelkansen door een integrale aanpak.

In uw aanvullend advies van 23 mei jl. benadrukt u de verwachting van een duidelijke regierol van het Rijk in verband met de grote maatschappelijke en economische belangen en u verzoekt de urgentie en het belang van landelijke en regionale maatregelen beter te verwoorden.

U vraagt in dit advies eveneens aandacht voor het belang van internationale afspraken in relatie tot de beschikbaarheid van zoetwater.

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris

Naar aanleiding van uw advies van 10 april jl. zijn er diverse gesprekken gevoerd, die mede hebben geleid tot aanpassingen in de teksten voor het DP2014.

Datum
30 mei 2013

Ik deel uw mening dat zoetwater een belangrijke factor is in de economische ontwikkeling van Nederland. Nederland kan zijn gunstige positie als delta blijven benutten door enerzijds het aanbod van zoetwater te optimaliseren, met aanpassingen in het hoofdwatersysteem en in het regionale watersysteem, en anderzijds zuiniger om te gaan met water met name bij de gebruikers. Het Rijk geeft sturing via het hoogwatersysteem. Afstemming vindt plaats in het nationale Deltaprogramma onder regie van de deltagoedkoopcommissaris.

Ons kenmerk
DC-2013-118

Het voorzieningenniveau wordt voor het DP2015 met alle betrokken actoren en de gebiedsgerichte deelprogramma's nader uitgewerkt in drie pilots: regio west, regio oost (in combinatie met zuid) en regio IJsselmeergebied. Op basis van de pilots zal het rijk samen met de provincies, waterschappen en gebruikers een nationaal kader ontwikkelen. Dit kader geeft duidelijkheid en richting voor de regionale uitwerking van het voorzieningenniveau. Met het voorzieningenniveau wordt uitgewerkt welke taken de overheid op zich wil nemen. Het voorzieningenniveau vormt daarmee een belangrijk instrument binnen de zoetwaterstrategie. De uitwerking van het voorzieningenniveau is mede sturend voor de investeringen die zullen plaatsvinden.

Samenwerking met de sectoren staan hoog in het vaandel in het Deltaprogramma. De sectoren worden nadrukkelijk bij de strategieontwikkeling betrokken. De onderwerpen innovatie, duurzaamheid en grondwatervoorraden hebben aandacht in de uitwerking van de zoetwaterstrategie. Duurzaamheid is een van de basiswaarden van het Deltaprogramma en krijgt in de beoordeling van de strategie expliciet aandacht. Op dit moment is een eerste uitwerking beschikbaar. Beheer van grondwatervoorraden vormt onderdeel van de kansrijke maatregelen die onderdeel uitmaken van de kansrijke strategie.

Nederland stemt het beheer van grensoverschrijdende rivieren af in internationale rivierencommissies. In de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Rijn (ICBR) gebeurt dat bijvoorbeeld bij de uitwerking van een gezamenlijke klimaatadaptatiestrategie om de effecten van klimaatverandering op hoogwater op te vangen en voor het eerst ook op laagwater, inclusief het bespreken van de verdeling bij lage afvoer. Tijdens de zesde Rijnministersconferentie, die op 28 oktober 2013 in Basel zal plaatsvinden, staat deze klimaatadaptatiestrategie op de agenda. Onderzoek naar laagwatermaatregelen krijgt daarbij aandacht. Ook in de Internationale Maas Commissie (IMC) onderzoeken de oeverstaten effecten van klimaatverandering op laag- en hoogwatersituaties.

In uw aanvullend advies geeft u aan om het op de derde plaats genoemde nationale doel voor zoetwatervoorziening "een gezond en evenwichtig watersysteem" op de eerste plaats te zetten en te herformuleren tot "een ecologisch (duurzaam) en evenwichtig water- en bodemsysteem" en het nationale doel over concurrentiepositie aan te vullen met "het versterken van water als economische vestigingsfactor". Dit advies neem ik in overweging en zal u hierover apart informeren.

Rijn-Maasdelta

U wenst een nuancering en onderbouwing van het uitgangspunt dat keuzes voor zoetwatervoorziening afzonderlijk van waterveiligheid kunnen worden gemaakt. Ook adviseert u om bij onderzoek naar afvoerdeling, systeemgrepen als kansrijke strategie toe te voegen en adviseert de gevolgen van bodemdaling te onderzoeken in de totaalstrategie van het Deltaprogramma.

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris

Datum
30 mei 2013

Ons kenmerk
DC-2013-118

Na bestudering is geen samenhang meer tussen de overgebleven kansrijke strategieën voor waterveiligheid en zoetwatervoorziening in dit gebied door de reeds gemaakte keuzes. Dit geldt wel voor het IJsselmeergebied. Bij de afvoerdeling is een ander verdeelwerk nodig voor laagwatersituaties (zoetwatervoorziening) dan bij hoogwatersituaties (waterveiligheid). Een gecombineerd verdeelwerk is niet mogelijk. Er kan wel een stapeling van effecten optreden van de maatregelen voor waterveiligheid en zoet water. Om deze reden wordt een integrale effectbeoordeling van de strategieën voor waterveiligheid en zoetwater uit gevoerd.

Het afgelopen jaar is gebleken dat systeemgrepen (bv nieuwe verbinding riviertakken) over het algemeen niet kansrijk zijn.

Bodemdaling is meegenomen in de deltascenario's, waar het Deltaprogramma de strategieën op baseert. De meest recente gegevens zijn verwerkt en er wordt met meerdere toekomstbeelden rekening gehouden.

IJsselmeergebied

U bent positief over het flexibel peilbeheer, mits goed naar de gevolgen wordt gekeken. Daarbij vraagt u duidelijkheid over flexibele grenzen en kennis van de bandbreedtes en compensatie waar nodig.

In de afwegingen rond het flexibel maken van het peil zijn - in vruchtbare samenwerking met het Regionaal Overlegorgaan IJsselmeergebied (ROIJ) - de gevolgen daarvan reeds meegenomen. Duidelijkheid over de grenzen en de noodzaak voor compensatie zullen worden uitgewerkt richting de voorkeursstrategie.

Concept kansrijke strategieën

U adviseert meekoppelkansen scherper als criterium mee te nemen in de mogelijk kansrijke strategieën en hecht aan een transparante afweging van de kansrijke strategieën op basis van objectieve criteria van de vergelijkingssystematiek. Daarnaast adviseert u in de Plan-MER twee referentiekaders te gebruiken: de huidige situatie en die van de meest duurzame strategie.

Meekoppelkansen zijn onderdeel van de vergelijkingssystematiek die op een transparante manier in beeld wordt ingezet. Duurzaamheid wordt naast de andere 2 basiswaarden (solidariteit en flexibiliteit) in beeld gebracht voor de kansrijke strategieën, nadat een inschatting van de kosten is gemaakt. De ontwikkeling van een Plan-MER wordt uitgevoerd in het kader van de opvolger van het Nationaal Waterplan. Hierin zal de huidige strategie dienen al referentiestrategie.

Adaptief Deltamanagement

U adviseert adaptief management bij de afweging van de strategische keuzes een rol te laten spelen en vanuit een lange termijn strategie te werken naar beslispunten op de middellange termijn en maatregelen op de korte termijn. U adviseert ruimte te creëren voor een experimenteer- of innovatieprogramma en om het particulier initiatief tools te geven om tot meekoppelingsmogelijkheden te komen met maatregelen die pas na 2050 plaats vinden. U adviseert het deelprogramma Zoetwater om knikpunten op de lange termijn mee te nemen. U vraagt de nieuwe klimaatscenario's 2030 van het KNMI te betrekken.

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris

Datum
30 mei 2013

Ons kenmerk
DC-2013-118

De werkwijze van adaptief deltamangement kan worden toegepast op de huidige strategische keuzen en wordt nader uitgewerkt. Binnen het Deltaprogramma is een innovatieve en integrale aanpak van belang. Zoals in het DP2013 is aangegeven streeft de overheid naar 2,5% innovatieve inkoop. Bij de uitwerking van de kansrijke strategieën is actief gezocht naar meekoppelkansen. Deze worden bij de concrete uitwerking nader in beeld gebracht. De knikpunten voor zoetwater op de lange termijn worden meegenomen in ontwikkeling voorkeursstrategie. Het KNMI komt eind 2013 met de nieuwe klimaatscenario's waarin ook het jaar 2030 een plek heeft; naar verwachting liggen de meeste knikpunten voor zoetwater na 2030.

Concluderend constateer ik dat beide adviezen van het OIM zo goed mogelijk in het voorstel voor DP2014 zijn verwerkt.

Het Deltaprogramma 2014 zal op 17 september as. (Prinsjesdag) worden aangeboden aan de Tweede Kamer en vanaf die dag openbaar zijn. Uw advies en de reactie in deze brief zullen als bijlage bij het DP2014 worden opgenomen. Ondertussen zullen we beginnen aan de uitwerking van de in DP2014 beschreven kansrijke strategieën naar voorkeursstrategieën voor het DP2015. Ik zal het OIM zeker ook in de verdere ontwikkeling van het Deltaprogramma intensief betrekken.

Met vriendelijke groet,

Wim Kuijken
Regeringscommissaris voor het Deltaprogramma